

Ozaljšano pročelje rovtarskega doma gasilcev

95 let gasilstva v Rovtah

Gasilci iz Rovt so 14. avgusta letos praznovali. Proslavljali so 95-letnico delovanja društva, otvoritev obnovljenega gasilskega doma in blagoslitev kipa sv. Florjana, zaščitnika gasilcev.

Petindevetdeset let delovanja GD Rovte pomeni 95 let trdih naporov pri opravljanju humanega poslanstva: pomagati ljudem v nesreči, ki jo povzroči požar ali vremensko neurje. Ob tem pa je treba skrbeti za gasilsko orodje, opremo in dom, ga vzdrževati in obnavljati. Letos so ob materialni podpori izvršnega sveta SO Logatec rovtarski gasilci in vaščani s 700 urami prostovoljnega dela zamenjali kritino na domu, obnovili fasado in opravili druga vzdrževalna dela.

Na slovesnosti je bilo podeljenih več državnih in občinskih gasilskih odlikovanj. Za zasluge na področju operativne, preventivne in organizacijske dejavnosti in za uspešno delo v gasilski organizaciji so Janez Jurca, Anton Treven, Ivan Cigale, Pavel Šemrov in Marjan Slabe prejeli republiška, Stanko Rupert, Franc Gantar in Anton Artač ml. pa občinska gasilska odlikovanja.

Novo pročelje gasilskega doma zdaj krasi tudi kip zavetnika gasilcev - sv. Florjan. S prostovoljnimi prispevki so vaščani zbrali potreben denar za nakup prelepe podobe. Predsednik društva Franc Trček je kip slovesno odkril, gospod župnik pa je ob koncu blagoslovil obnovljeni gasilski dom, kip sv. Florjana ter gasilska vozila, orodje in opremo.

mct

Želja po vključevanju

Celotna KS Hotedršica se vključuje v projekt CRPOV: celostni razvoj podeželja in obnova vasi

Povečano zanimanje za vas in podeželje je tudi v Sloveniji naletelo na ugoden odziv. Zaobsežen je, med drugim, tudi v projektu CRPOV in v programu pomoči demografsko ogroženim območjem, ki sodita pod Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Država želi investirati in s tem pomagati razvijati podeželje in vasi.

Kaj je CRPOV?

CRPOV je usklajeno gibanje za reševanje problematike podeželja in vasi, ki je sprožilo vrsto upravnih, organizacijskih, strokovno načrtovalskih in izvedbenih dejavnosti. Je izvrsten način zajemanja informacij, idej, pobud in želja, ter način spodbujanja posameznikov in skupnosti. Zanj je potrebno sodelovanje vladnih in nevladnih

poiskati možnosti in priložnosti za oživitvev in razvoj podeželja in na njem izboljšati kakovost življenja in bivanja. Osrednje načelo pa je, naj se podeželje razvija ob tvornem sodelovanju tamkajšnjega prebivalstva. Projekt naj bi se torej razvijal od spodaj navzgor, k čemer pa je treba ljudi nenehno spodbujati.

Dosedanji rezultati

Občina Logatec je leta 1991 v projekt CRPOV vključila krajevno skupnost Hotedršica in znotraj nje najprej naselje Ravnik. Izvršni svet SO Logatec je tedaj tudi imenoval delovno skupino, ki je v sodelovanju z vaščani Ravnika in sveta Krajevne skupnosti Hotedršica zaznala in razčlenila težave in ovire pa tudi razvojne potenciale Ravnika. Na podlagi izraženih želja in pobud, upoštevajoč obstoječe ovire, je oblikovala Razvojni program za naselje Ravnik. V programu je zastavila natančno

Skupno odločanje strokovnjakov in vaščanov je osnovno načelo CRPOV. K delu sodijo tudi individualni razgovori in ogledi. Primer z domačije na Ravniku.

institucij ter organizacij. Najpomembnejše pri tem je, da razvojni program nastaja v pristnem sodelovanju z ljudmi, ki morejo vplivati na sprejem posameznih odločitev in se aktivno vključevati v izvedbo posameznih akcij. CRPOV je kontekst, okrog katerega bo v bodoče moč doseči sinergistični učinek vseh pobud in dejavnosti za vas in podeželje.

Temeljni namen projekta je oblikovati razvojno vizijo posameznega kraja, jasno opredeliti vse pomanjkljivosti in ovire, jih upoštevati in načrtovati njihovo izničenje,

opredeljene dejavnosti in ukrepe za odpravljanje pomanjkljivosti in ovir ter za izrabo vseh potencialov vasi in posameznikov. Opredelila je tudi organizacijo delovanja; v občinskem proračunu pa zagotovila za to potrebna sredstva.

Opravljen je bilo strokovno svetovanje posameznikom, ki kakorkoli razmišljajo, imajo ideje in voljo, da bi pričeli s katero od kmetijstvu dopolnilnih dejavnosti. Prikazane so jim bile možnosti razvoja vsake kmetije posebej in izdelani nekateri idejni načrti.

(nadaljevanje na 6.strani)...

10-letnica Gasilskega voda Žibrše

Za začetek gasilstva v Žibršah je bila odločilnega pomena prva akcija "100.000 gasilcev v Sloveniji", ki je na občnem zboru GD Tabor sprožila razmišljanje o razdelitvi požarnih območij. Glede na to, da je bil domačin Stane Slabe že član GD Tabor, sta skupaj z Alojzom Molkom prevzela vodstvo na požarnem območju Žibrš. Tako so v Žibršah opravili požarne preglede, že med samo akcijo pa so se med vaščani začele rojevati ideje o lastnem gasilskem društvu.

V tistem času so Občinska gasilska zveza, Kmetijska zadruga Logatec in Oddelek za ljudsko obrambo ponudili Žibršanom idejo o nakupu cisterne za vodo.

7. januarja 1984 je stekel prvi sestanek v stari hiši pri Rečanu. Navzoči so bili člani GD Tabor, med temi poveljnik Gd Tabor in zapisnikar Zvone Čuk ter predsednik društva Alojz Molk, vaščane in bodoče gasilce so zastopali Vinko Korenč, Anton st. in Jernej Merlak, Ivan Korenč, Janez Slabe, Peter Rudolf, Franc Slabe in Pavel Kunc; Krajevno skupnost Tabor je zastopal predsednik Jože Rupnik. Občinsko gasilsko zvezo Logatec Viktor Kermavnar, Oddelek za ljudsko obrambo Niko Glavotovič, Kmetijsko zadrugo Logatec oz. Sklad za pospeševanje kmetijstva pa Ivan Petrovič.

Na sestanku je bilo dogovorjeno, da se kupi cisterna Creina prostornine 3200 l z mono črpalko, ki naj bi Žibršanom služila za gašenje požarov in za dovoz vode v sušnih obdobjih. GD Tabor pa se je tudi obvezalo, da bo v najkrajšem času ustanovilo gasilsko desetino; že prej je bilo kar nekaj Žibršanov med člani GD Tabor. Zamisel je naletela na ugoden odmev; pozimi 1983/84 se je začel tečaj za izprašane gasilce, ki ga je uspešno opravilo 12 članov. Kmalu zatem - aprila 1984 je prispela cisterna; stala je 36 milijonov, od tega so Žibršani prispevali 30%.

Spočetka žibrški gasilci, razen dobre volje, niso imeli nikakršnih gmotnih sredstev; za primer, cisterno so shranili kar pod kozolcem pri Vinku Korenču. Bližala se je zima, prazna cisterna pod kozolcem ni služila svojemu namenu. Zato so si gasilci iz Žibrš zaželeli svoj gasilski dom. Matično GD Tabor je temu prislujhnilo in akcija je stekla. Med več možnimi lokacijami so izbrali darovano zemljišče Pavla Kunca st.. Znatno kos zemljišča je kasneje podaril tudi Janez Slabe - Tinc.

23. avgusta 1986 je Žibrše zajelo hudo neurje, ki je poškodovalo gospodarska poslopja, hiše in gozdove. Pri obnovi stavb in čiščenju gozda je nesebično pomagal tudi gasilski vod Žibrše in za to delo prejel pisno zahvalo Civilne zaščite občine Logatec. Ob neurju je bila porušena tudi stavba, ki je bila namenjena gospodarskim potrebam; kasneje jo je gasilec prodal lastnik Anton Rode z Vrhnik. Sredstva za odkup zemljišča in

porušene stavbe so prispevali krajevna skupnost Tabor iz sredstev samoprispjevka, Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari, Občinska gasilska zveza, matično gasilsko društvo, predvsem pa so svoja sredstva in delo prispevali gasilci sami in vaščani. Njihova zagretost in pripravljenost za delo sta glavni zaslugi, da danes gasilski dom stoji in je v precejšnji meri tudi urejen.

Vseskozi pa so gasilci skrbeli tudi za gmotni napredek. Ker za nakup nekaterih strojev niso imeli denarja, jim je prijateljsko društvo Podgorica - Šentjakob v letu 1987 podarilo kombi, v letu 1991 pa je Občinska gasilska zveza Logatec ob zamenjavi z GD Medvedje brdo vodu Žibrše podarila motorno brizgalno.

Prvi predsednik, poveljnik in gospodar je postal Vinko Korenč - Tumle, blagajnik Franc Slabe - Tončk. Seveda, so skrbeli tudi za strokovno usposabljanje in tako l. 1989 in 1993 obiskovali tečaj za nižje gasilske častnike ter tečaj za izprašane gasilce. Leta 1989 so se tečaja udeležili Vinko Korenč, Franc Slabe, Stane Korenč in Stane Demšar, leta 1993 pa Ivan Korenč, Janez Kunc, Janko Hodnik in Milan Slabe. Prav tako so se udeležili vseh občinskih sektorskih vaj, na katere so bili vabljeni v okviru GD Tabor. Na območju voda Žibrše sta bili tudi dve večji gasilski vaji, na katerih so sodelovala tudi ostala društva OGZ Logatec ter gasilci GD Podgorica - Šentjakob. Prva verižna vaja je potekala izpod Kobala pa do Tinca, druga pa od posebnega

zajetja do gasilskega doma. Velika pridobitev v tem času je tudi napeljava telefonov po domačijah, s čimer je omogočeno hitrejše alarmiranje - tihi alarm. Nakup električne gasilske sirene je omogočilo podjetje Valkarton iz Logatca.

Danes ima gasilski vod Žibrše tudi žensko desetino, ki je opravila izpit za gasilce, in moško desetino. Vod šteje 27 članov, ob njih pa se že vzgaja obojetna naraščajška desetina. Vsem predseduje Stane Demšar - Poženel, poveljnik je še naprej Vinko Korenč - Tumle, mentor za mladino je Janko Hodnik - Rjavc, blagajno še vedno vodi Franc Slabe - Tončk, zapisnikarica pa je Ivanka Rudolf - Bscova.

Gasilski vod Žibrše je svojo desetletnico proslavil s svečanostjo v svojem domu na prvi dan meseca požarne varnosti. Udeležilo se je blizu 100 domačinov in gostov. V programu so sodelovali: govorniki, recitatorji - učenci gornjelogaške šole, fanfaristi Pihalnega orkestra Logatec, Logaški vokalni kvartet, prvak Notranjske na diatonični harmoniki Boštjan Sedmak in povezovalka Nuša Slabe. Najbolj zavzetim za delo so bila podeljena priznanja. Naslednjega dne pa so Žibršani gostili prek 100 gasilcev iz vseh društev logaške gasilske zveze in dveh prijateljskih društev, ki so se udeležili sektorske vaje.

Seveda vse za boljšo pomoč.

Predsednik GD Tabor
Alojz Molk

Kmečki praznik na Medvedjem Brdu

Kar lepo število ljudi se je na prvo nedeljo v avgustu odločilo obiskati Medvedje Brdo in že tradicionalni "kmečki praznik", ki je letos zaradi gradbišča pri cerkvi potekal pri gasilskem domu,

Kljub težkim oblakom, ki so že pred začetkom tekmovanja delali sive lase organizatorjem, je dež prizanesljivo "počakal" do razglasitve rezultatov. V tekmovalnem delu so se namreč pomerile 4 ekipe: iz Logaških Žibrš, dve ekipi so prispevali domačini, in sicer Trate 1 in Trate 2, posebej pa velja omeniti ekipo Jarčje Doline iz škofjeloške občine, ki se je (v rahel posmeh vsem ostalim KS iz logaške občine)

z velikim veseljem odzvala povabilu organizatorjev.

Kot že rečeno, je prvi del kmečkega praznika potekal v tekmovalnem duhu. Organizator je poskrbel, da se je v igrah prepletal prikaz kmečkih del s humorno obarvanimi dogodki. Tako so morali igralci obvladovati košnjo, grabljenje trave in spravilo v kozolec, med drugim pa tudi spretnost pri vožnji s samokolnico, v kateri je sedelo dekle. Pri tej igri je prišlo do tehničnih motenj ("gumi defekt"), vendar so tekmovalci pokazali dovolj iznajdljivosti in vzdržljivosti ter uspešno končali igro.

V drugem delu kmečkega praznika so razglasili rezultate. Igre je spremljala tričlanska žirija, ki je strogo pazila na vse podrobnosti. Od omenjenih štirih ekip je zmagala ekipa Logaških Žibrš (ta dan jih je spremljala sreča, saj so zvečer

zadeli še prhut!), drugo mesto je zasedla ekipa Jarčje Doline, tretje in četrto mesto pa ekipi Trate 1 in Trate 2. Ob tem kaže omeniti svojevrstni sestav ekipe Trate 2:

namreč, kosec, ki je dopolnil 53. leto in grabljici, vsaka s po 135 mesecev. Korajža na mestu!

Po razglasitvi je sledilo veselje

Veliko ljudi si je ogledalo tekmovanja na Medvedjem brdu

Gozdni red

Z namenom, da bi bilo v naših gozdovih več reda, je bil sprejet Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov.

Označevanje drevja

Zaradi zagotavljanja poseka samo tistih dreves, ki so bila izbrana, mora gozdar označiti drevje za možni posek. V prsni višini ga vidno označi z barvo, na koreninskem vratu pa z žigom, tako da ostane oznaka na panju vidna tudi po poseku.

Sečnja drevja in spravi lesa

Če je le mogoče se sečnja opravi zunaj vegetacijske dobe oziroma v času, ko se najmanj vznemirjajo gozdne živali. Za posek izbrana drevesa je treba posekati tako, da višina panja, merjena na zgornji strani pobočja, ni večja od tretjine njegovega premera. Drevesa je treba podirati in iz njih izdelovati gozdne lesne sortimente tako, da se ne poškodujejo sosednja drevesa in podmladek v večji meri, kot je to neizogibno. Prav tako se pri poseku ne sme poškodovati prometnic ter obrežja potokov. Posekan les ne sme ovirati hoje po gozdnih poteh in tudi prometa po cestah. V gozdu tudi ni dovoljeno puščati obviselih in napol podrtih dreves.

Pri spravi lesa je treba uporabljati tako tehnologijo in tak način dela, da se ne poškodujejo podmladek, drevje, gozdna tla, gozdne vlake, poti in ceste v večji meri, kot je to neizogibno. Takoj po

končanem spravi je treba popraviti nastale poškodbe. Po gozdnih cestah je dovoljeno vlačiti les samo zaradi sortiranja in zlaganja le - tega ob cesti.

Les in sečni odpadki se ne smejo zlagati in puščati v strugah potokov, na pasiških divjadi, kalužah in na gozdnih prometnicah. Les je dovoljeno zlagati pod cesto in nad njo, vendar le tako, da ne ogrožamo prometa in da zagotovimo varnost, da bi se debela ne kotalila na cesto ali po pobočju.

Ureditev sečišča

Sečišče se mora urediti takoj po poseku drevja in spravi lesa, najkasneje pa v dveh mesecih po začetku sečnje. Sečišče je urejeno, če so posekana vsa drevesa, ki so bila pri sečnji ali kasneje močneje poškodovana, iz gozda spravljeni vsi lesni sortimenti;

veje in vrhovi iglavcev morajo biti razžagani in zloženi na kupe tako, da prekrivajo svoje debelejšje konce. Panji smreke, bora in bresta morajo biti obeljeni. Za umetno obnovo morajo biti sečni ostanki primerno razžagani in zloženi v redi ali kupe tako, da je površina pripravljena za sajenje.

Prav tako je treba popraviti poškodbe na gozdnih tleh in gozdnih vlakah ter umakniti vse sečne odpadke iz strug potokov. In končno je treba odstraniti tudi vse nelesne odpadke, ki so se nabrali pri opravljanju sečnih del.

Zavod za gozdove Slovenije
Janko Vidmar, dipl. ing. gozd.

in dobra volja ob zvokih Dolenjskih fantov ter ob dobrotah iz kmečkih peči; moški pa so pokazali kuharske spretnosti ob pripravi odličnega srninega golaša.

Radostno vzdrušje je prav na vrhuncu zmotila nevihta, ki je pregnala kar nekaj obiskovalcev, najbolj zagreti in vzdržljivi pa so ostali mnogo dlje. Vendarle pa je prireditev dobro uspela prav zaradi dobre volje vseh sodelujočih, ki niso pomišljali, da bi žrtvovali nedeljsko popoldne za ta kmečki praznik. Seveda, ne gre pozabiti vseh drugih, ki so neposredno prispevali svoj delež k prireditvi: Občina Logatec, Uroš Vidmar s Cola - usluge z gradbeno mehanizacijo, Lovski družini Rovte in Hotedršica, Trgovina Trate (Vojko in Rozi Panič), Kmetija odprtih vrat "Šinkovec" (Vilma in Jože Brenčič),

Gostilna "Ceste" (Mirko Petkovšek), Cvetličarna Karmen iz Logatca (Angela Menard). Svoje je prispevala tudi "Etiketa" Žiri, ki je z izdelavo plakatov sponzorirala prireditev.

Organizator se tako na tem mestu javno zahvaljuje vsem, ki so finančno ali materialno omogočili prireditev, prav tako vsem sodelujočim. In končno gre zahvala vsem družinam na Medvedjem Brdu, ki so s peko peciva, kruha in potic ter drugih dobrot pripomogle k pestri ponudbi.

MR

Še dandanes ljudje postavljajo sakralne objekte v zahvalo za božjo pomoč
(Foto: F.B.)

Nova cerkva Marije Pomagaj v Doleh

V nedeljskem popoldnevu 7. avgusta so se številni farani iz župnije Zavratac, sosedje, prijatelji in znanci ter še številni drugi obiskovalci zbrali v Doleh od domačiji Karla Gantarja k slovesnosti ob blagoslovitvi nove cerkvice. Karel Gantar je cerkvico pozidal v zahvalo, ker ga je Bog rešil, ko je v času druge svetovne vojne hudo ranjen ležal sredi kamenja. Takrat je napravil zaobljubo, da če ga na priprošnjo Marije Pomagaj Bog reši, bo v zahvalo pozidal kapelico.

Praden sta gospodar Karel in njegova žena Marija lahko izpolnila davno dano zaobljubo, so morali miniti svinčeni časi. Preskrbeti je bilo treba 10 otrok in poskrbeti za njihovo vzgojo. Šele nato sta lahko ob pomoči dobrih ljudi davno dano zaobljubo izpolnila.

Postavila sta lepo cerkvico z zvonikom, v katerem so trije zvonovi, ki bodo lepo odmevali po teh krajih. Posvečeni so Mariji Pomagaj, sv. Martinu in sv. Florjanu. Zvonove so izdelale livarne "Feralit" iz Žalca.

Lepo opremljeno notranjost so uredili g. France Kavčič iz Šentjošta nad Horjulom, ki je izdelal relief brezjanske Marije Pomagaj. Lesorez, ki prikazuje kmeta pri delu in deklico, ki mu nese malico, oba pa se ozirata k Mariji, je po svoji zamisli izdelal g. Slavko Pintarič iz Logatca. Stenski sliki sv. Jakoba in sv. Janeza Krstnika je napravila ga. Zofka Rupnik iz Logatca. Oltarno mizo je izdelal domači sin Leopold.

Lepo urejena cerkva, z reliefi, slikami in drugo opremo - izdelki okoliških in domačih mojstrov, daje temu kraju poseben čar in lepoto, ter vabi mimoidoče, da si jo ogledajo. Do nje in naprej v Idrijo vodi lepa, sicer ovinkasta asfaltirana cesta prek Medvedjega brda, druga pa iz Godoviča na Veharše in naprej v Idrijo. Le cesta obiščite te kraje: tu boste poleg lepih razgledov občudovali lepo obdelane njive in naši prijazne ljudi, ki bodo veseli vašega obiska.

Franc Bogataj

Pevsko mojstrstvo

Med dogajanji, ki so spremljala poletni mednarodni arhitekturni tabor "Claustra Alpium lularum 94" je bil zagotovo najbolj odmeven koncert slovenske vrhunske pevske skupine Ave, pod vodstvom Andraža Hauptmana. V goornjelogaški farni cerkvi smo lahko v živo in doživeto srkali vase pripoved in izpoved zlahne pevske kulture v vsej interpretacijski pretanjenosti.

Klub logaških študentov, ki je pevce povabil v goste, je tako Logatčanom podaril izjemno bogat pevski dogodek. Če bi bilo v cerkvi še kaj več poslušalcev, bi ne motilo ne pevcev ne nas, ki smo jih poslušali; bilo pa bi nas zagotovo prav toliko več, ki bi domov odhajali blagega razpoloženja po zaužitih čaši pevske opojnosti.

Jago

Jubilejni Večer

Mešani pevski zbor Društva mladih glasbenikov je 24. junija pripravil in izvedel že 10. Večer pri vodnjaku na Čevici v Logatcu, prireditev, ki iz leta v leto prerašča v enega najbolj kakovostnih in obiskanih etnoloških dogodkov na Notranjskem. Letos so kot gostje nastopili: harmonikar Albin Grižonič iz Gažon nad Kopro, rezbar Bogomir Samec in člani zelo posrečene etno skupine Deseti brat iz Dolenje Trebuše, domači zbor pa se je zvestim poslušalcem predstavil z nekaj ljudskimi pesmimi, ki lepo zazvenijo prav v okolju, kakršno je ob čevčanskem vodnjaku. Številčna publika in odmevnost prireditve pevce zavezuje, da s tovrstnimi koncerti nadaljujejo.

Vodstvo zbora se zahvaljuje za pomoč pri izvedbi jubilejnega "Večera pri vodnjaku" - v denarni ali kakršni koli drugi obliki - podjetjem KLI, Valkarton, Econocom in Mali, Skupščini občine Logatec, Občinskemu odboru SDSS, gostilni Korenčan in še posebej ženam s Čevice, ki so, tako kot že vsa leta doslej, poskrbela za pogostitev obiskovalcev.

MŠ

40 let Slovenske kulturne akcije

Vnedeljo, 11. septembra se je v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma končalo praznovanje 40-letnice Slovenske kulturne akcije iz Argentine.

Izseljensko društvo Slovenija v svetu je ob tej pomembni obletnici organiziralo celo vrsto prireditev. V treh dneh so bila predstavljena prizadevanja celotnega preteklega obdobja SKA od gledališke pa do znanstvene dejavnosti. V kulturni akciji sodelujejo tudi logaški rojaki, pri čemer velja omeniti zlasti go. Pavči Maček-Ailec (Trohovo), aktivno igralko in pevko ter soprogo predsednika SKA, pa tudi predsednika Izseljeniškega društva Slovenija v svetu g. Boštjana Kocmurja, sina Polone Maček (prav tako Trohove). Sklepna prireditev se je končala s slavnostno akademijo in koncertom, v katerem so nastopili njihovi uveljavljeni pevci Marko Bajuk, Veronika in Marko Fink; zbor Consortium musicum pa je odpel oratorij "Irenej Friderik Baraga" na besedilo Tineta Debeljaka. Pomembnost prireditve je poudarilo tudi več govorcev - tako Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu, kot Sergij Pelhan, minister za kulturo, pozdravni govor pa je imel tržaški pisatelj Alojz Rebula.

Prepričani smo, da bomo o dejavnosti naših rojakov iz Logatca še lahko pisali, morda pa jih bomo tudi kdaj poslušali na logaškem odru.

Kakorkoli že kdo ocenjuje dosežke naših rojakov v tujini, pa je treba reči, da so ohranili visoko kulturno raven in jim ob tako pomembnem jubileju želimo, da bi še naprej ohranjali slovensko besedo in kulturo v daljni d. eli Argentini.

A.Č.

Počitniška ustvarjanja

Med letošnjimi šolskimi počitnicami smo za mlade nadebudneže, ki so željni ustvarjanja, pripravili pester program delavnic: ples, izdelki iz papirja, kolesarjenje v naravo po travniške rastline, slikanje, pantomima, lutke ter modelarstvo. Namen delavnic je bil ponuditi mladim kratkočasne, družabne, a hkrati ustvarjalne dopoldneve.

Poleg tega so tudi mentorji logaških tabornikov organizirali štiri delavnice: pohod v neznanu, izdelovanje zmajev, risanje na kartone ter kopanje na Vrhniki. Skratka za tiste, ki so si želeli razgibanih počitnic, je bilo kaj najti, vendar smo se začeli spraševati, če so to sploh bile želje mladih Logatčanov.

Ves čas, namreč, od julija do avgusta, so bile delavnice zelo borno obiskane, razen ene, katere se je udeležilo rekordno število, -15 otrok. Pričakovali smo tudi večji obisk šolske mladine, ugotovili pa smo, da se je delavnic udeležilo neprimerno večje število otrok pod 8 let starosti.

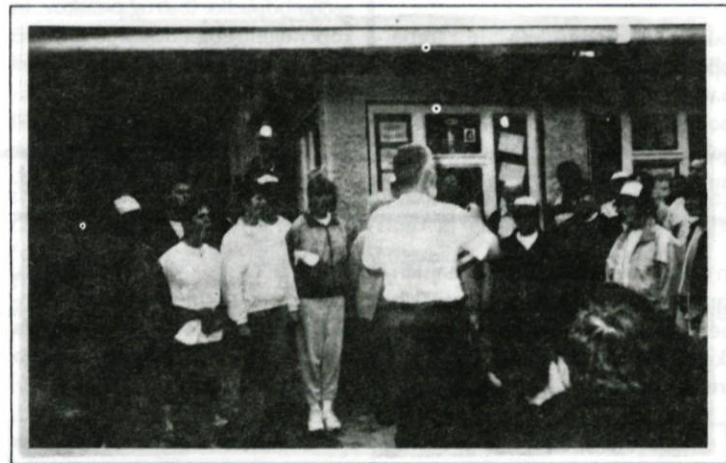
Omenimo naj tudi delavnice za osmošolce, ki jih je pripravil Klub logaških študentov v času, ko je v Logatcu potekal mednarodni arheološko-arhitekturni tabor. Te delavnice so zaradi premajhnega zanimanja odpadle.

Sprašujemo se torej, kaj je vzrok majhnega obiska. Tokrat se ne moremo izgovarjati na finančne probleme, saj so bile vse delavnice brezplačne. Morebiti je bila napaka na naši strani in je bilo še premalo obvestil. Mogoče pa si mladi med počitnicami ne želijo še dodatnih dejavnosti ali pa je bila ponudba preslaba, v kar sicer dvomim. Skratka, odziv vsekakor ni bil zadovoljiv. Morda pa bi morali otroci sami izreči svoje želje potrebe. Radi bi jim ugodili.

Na občini Logatec se lahko oglasite vsak dan ali nas pokličete po tel.: 741-270. Z vami se bo rade volje pogovorila Maja Škrli-Richter. Mogoče pa bodo vaši predlogi celo rodili sadove.

Prijazen pozdrav

ZKO Logatec

Obrtniški zbor "Notranjska" se je v začetku septembra udeležil 10. pohoda slovenskih obrtnikov na Triglav, ki ga prireja Obrtna zbornica Radovljica. V Krmi je po sestopu zapel šopek planinski in domovinskih pesmi. Prislunil in zaploskal muje gros pohodnikov.

(Foto P.R., tekst J.G.)

LOGAŠKE NOVICE

Glasilo Skupščine občine Logatec. Glavni, odgovorni in tehnični urednik J.Gostiša. Tisk in oblikovanje "mail" Logatec. Naklada 3000 izvodov. Glasilo prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno. Po mnenju ministrstva za informiranje R Slovenije, št.23/370-92 šteje glasilo med proizvode informativnega značaja iz 13.tč.tar.št.3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Na podlagi 164. člena Statuta občine Logatec (Uradni list RS, št. 3/78 in 5/82) je Izvršni svet Skupščine občine Logatec na 61. seji 26. septembra 1994 sprejel naslednji

Sklep

o javni razgrnitvi idejnega načrta Poslovno hotelskega centra Logatec.

I.

Javno se razgrne idejni načrt Poslovno hotelskega centra Logatec, ki ga je izdelal Mercator Optima, Inženiring d.o.o., Ljubljana, Breg 14.

II.

Idejni načrt bo razgrnjen v prostorih Matične knjižnice Logatec, v prostorih KS Tabor in v prostorih Oddelka za urejanje prostora občine Logatec. Razgrnitev bo trajala 30 dni od dneva objave tega sklepa v logaških novica.

III.

Javna razprava bo 26.10.1994 ob 18. uri v modri dvorani Narodnega doma Logatec. Oddelek za urejanje prostora občine Logatec bo na krajevno običajen način obvestil občane, druge zainteresirane in strokovno javnost.

IV.

Občani in drugi zainteresirani podajo pisne pripombe in predloge na strokovne podlage in osnutka v krajih razgrnitve oziroma jih pisмено pošljejo na Oddelek za urejanje prostora občine Logatec.

V.

Ta sklep začne veljati z dnem objave v glasilu Skupščine občine Logatec "Logaške novice".

Štev.: 352-15/94

Logatec, september 1994

Predsednik IS SO Logatec
Vladislav PUC, I.r.

Na podlagi 164. člena Statuta občine Logatec (Uradni list RS, št. 3/78 in 5/82) je Izvršni svet Skupščine občine Logatec na 5. izredni seji 7. oktobra 1994 sprejel naslednji

Sklep

o podaljšanju javne razgrnitve Posebnih strokovnih podlag za prostorsko ureditvene pogoje naselja Logatec, Osnutka Prostorsko ureditvenih pogojev za ureditveno območje naselja Logatec in osnutka Programskih zasnov za središče Dol. Logatca.

I.

Podaljša se javna razgrnitev Posebnih strokovnih podlag za prostorsko ureditvene pogoje naselja Logatec, osnutka Prostorsko ureditvenih pogojev za ureditveno območje naselja Logatec in osnutka Programskih zasnov za središče Dol. Logatca, ki jih je izdelal Urbanistični inštitut RS, Jamova 18, Logatec.

II.

Javna razgrnitev strokovnih podlag in osnutkov se podaljša do 14.11.1994 v prostorih Matične knjižnice Logatec, v prostorih KS Tabor in v prostorih Oddelka za urejanje prostora občine Logatec.

III.

Občani in drugi zainteresirani podajo pisne pripombe in predloge v krajih razgrnitve oziroma jih pošljejo na Oddelek za urejanje prostora občine Logatec.

IV.

Ta sklep začne veljati z dnem objave v glasilu Skupščine občine Logatec "Logaške novice".

Štev.: 352-62/93

Logatec, 7.10.1994

Predsednik IS SO Logatec
Vladislav PUC I.r.

Na podlagi Pravilnika o postopkih in pogojih za pridobivanje sredstev za izvajanje malih melioracij na območju Občine Logatec, in na predlog Odbora za kmetijstvo pri Izvršnem svetu SO Logatec ter sklepa Izvršnega sveta SO Logatec, sprejetega na 5. izredni seji 7.10.1994, objavljamo

Javni razpis

za dodeljevanje nepovratnih sredstev za male melioracije v občini Logatec.

I.

Skupni znesek razpisanih finančnih sredstev za 2. polletje 1994 je predvidoma 1.000.000 SIT.

II.

Do nepovratnih sredstev so upravičeni kmetje, ki izvajajo male melioracije v lastni režiji na posameznih parcelah, v manjšem obsegu (od 0,5 do 1 ha).

III.

Na razpisu lahko sodelujejo kmetje, ter kmetije, ki izkazujejo tržne viške.

IV.

Prednost pri dodeljevanju sredstev bodo imeli programi, ki bodo v skladu s Pravilnikom o postopku in pogojih za pridobivanje sredstev za izvajanje malih melioracij na območju Občine Logatec, ki je bil sprejet na seji Izvršnega sveta SO Logatec.

V.

Rok za oddajo prošenj je 30 dni po izidu Logaških novic. Prošnje z ustreznimi dokazili pošljite na naslov: Skupščina občine Logatec, Oddelek za gospodarstvo, Tržaška c. 15, s pripisom "Razpis male melioracije".

VI.

Prošnje bo obravnaval Odbor za kmetijstvo IS SO Logatec. Nepopolne in nepravočasno oddane prošnje ne bodo upoštevane.

VII.

Prošnja mora vsebovati naslednje podatke in dokazila:

- ime, priimek in naslov prosilca,
- račun in dokazilo o plačilu opravljenih del,
- odločbo o priglasitvi del pri Oddelku za urejanje prostora SO Logatec,
- dokazilo o lastništvu (izpis iz tekoče evidence zemljiškega katastra) in mapno kopijo s številko parcele, ki jih izdaja Geodetska uprava,
- strokovno mnenje kmetijskega svetovalca.

VIII.

Izvršni svet SO Logatec bo sprejel sklepe o razdelitvi sredstev na predlog Odbora za kmetijstvo, v 30 dneh po končanem roku za vložitev prošenj. Prosilci bodo o tem pisno obveščeni.

IX.

Potrebne dodatne informacije dobijo prosilci na Kmetijski svetovalni službi v Logatcu, Tovarniška c.3, (g. Roman Rupnik, tel. 741-511).

Predsednik IS SO Logatec
Vladislav Puc I.r.

1. srečanje pevskih zborov socialnih zavodov Slovenije v Novem mestu

Z veseljem smo se odzvali vabilu novomeškega Doma, saj nam, starejšim, petje veliko pomeni. Vseh pevcev v Domu je čez dvajset; zaradi zdravstvenih težav se nas je prijavilo samo deset, pa Ani s harmoniko je šla zraven.

V razpisu so priporočili, naj izberemo pesmi, ki so prav iz krajev, od koder prihajajo pevci. Izbrali smo dve pesmi: Lepa Kranjska si

dežela (pesem je verjetno nastala v našem Domu, saj je nismo zasledili v nobeni pesmarici) in Borovniška fara.

Ko smo se tisti četrtek, 16. junija odpravljali na pot, so nam stanovalci, ki so se ravno zbirali za kajtrku, naročali: "Le glejte, da se boste dobro odrezali!"

Sprva smo imeli kar malo treme, po lepem sprejemu in malici pa je bilo razpoloženje prav veselo. Nastopilo je 13 pevskih zborov, vsak zbor je že imel pripravljene sedeže pod senčnikom, tako da so pevci (povprečna starost je bila okrog 80 let) lahko nastopali sede. Žirija (v njej so bili predstavniki vseh nastopajočih domov) ni imela lahkega dela, saj je morala ocenjevati nastop in tudi predstavitev posameznih zborov; ta naj bi bila čimbolj

Veselo in domače pri logaških upokojencih

Društvo upokojencev je tudi letos pripravilo več družabnih srečanj. Tako je društvo s 7 avtobusi popeljalo svoje izletnike v razne kraje naše domovine in tudi prek meje. Na vseh izletih je bilo zelo veselo. Omeniti velja tudi srečanje vseh upokojencev v Raskovcu, kjer je bil organiziran piknik in srečelov; ob tej priložnosti se je radostilo kakih 300 upokojencev s svojci. Škoda le, da je prijetno razpoloženje in piknik prekinil naliv, ki pa je na srečo dosegel Raskovec šele proti večeru.

V nedeljo, 18. septembra, pa je bila glavna pozornost namenjena starejšim članom društva in prebivalcem KS Naklo. Povabljenih je bilo 156 članov, ki so presegli častljljivih 80 let svojega življenja. Na srečanju so bili prisotni tudi predsednik IS SO Logatec g. Vlado Puc, predsednica društva invalidov ga. Kristina Meze, in predstavnik ZZB NOV, g. Pavle Smrtnik. Kasneje je prišel navzoče pozdravit tudi župnik g. Tone Kompare. Predsednik SO Logatec g. Anton Antičević pa je pisno pozdravil starejše občane, jim zaželel zdravlja, ter se vsem opravičil, ker ni mogel biti osebno prisoten.

Predsednik društva g. Franc Verbič je navzoče prisrčno pozdravil, nato pa je bil na vrsti kulturni program, ki ga je odlično

povezoval g. Janez Podjed. Nastopili so: upokojensko-invalidski mešani pevski zbor, ljubke mažoretke in učenci Osnovne šole "8 talcev".

Za razvedrilo je poskrbel Andrej Žigon. S svojimi iskrivimi domislicami je razgibal vse "mlade po duši", ob spremljavi svoje kitare pa je zapel še pesem, ki so ji pritegnili tudi povabljeni pevci. Na koncu je požel lep aplavz. Omeniti je treba, da se je Andrej odpovedal honorarju za svoj nastop, in sicer v korist misionskega sveta Slovenije.

Vodstvu društva je zelo žal, da se je vabilu odzvalo premalo povabljenih. Morda je bilo temu krivo slabo vreme, morda slabo zdravje povabljenih. Za vzgled in korajžo pa bi jim morali biti nekateri, ki so že prekoračili 90 let pa so se udeležili srečanja, n.pr., Marija Igljčar, Marija Grum, Viktor Trček in Drago Tršar, ki se je v imenu vseh zahvalil vodstvu društva in nastopajočim za prisrčno razpoloženje. Najstarejšim občanom je bila namenjena še posebna pozornost. Za vzgled nam je lahko tudi naš dolgoletni član Janko Petek, ki se, kljub temu da je na invalidskem vozičku, vsako leto udeleži tovrstnih srečanj.

Vodstvo društva želi, da bi se podobnega srečanja drugo leto udeležilo več povabljenih, saj je to namenjeno le njim z željo, da preživijo nekaj vedrih uric v krogu svojih vrstnikov.

Tatjana

šaljiva, in pri nekaterih smo se prav od srca nasmejali.

Ko smo odpeli, smo nestrpno pričakovali oceno. S četrtem mestom smo bili kar zadovoljni. K temu je gotovo pripomogla tudi Marjana v narodni noši, ki jo je vztrajno nosila kljub vročemu soncu.

Po razglasitvi in podelitvi priznanj, se je začel piknik: veselo rajanje, ki ga ni in ni bilo konec,

tako da smo prišli domov šele po večerji.

Naslednje leto se spet srečamo - tedaj v Ilirski Bistrici, od koder so prišli letošnji zmagovalci. Morda se nam bo pridružil še kdo, ki rad poje, rad srečuje in spoznava nove ljudi.

Pevski zbor Zarja
Dom upokojencev Vrhnika

Obvestilo

Po določilu 1. odstavka 5. člena zakona o volilni kampanji (Ur.l. 62/94) morajo javna glasila najkasneje 45 dni pred dnevom glasovanja določiti in objaviti pravila (obseg, pogoje in način) za izbrabo programskega časa oz. časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov.

Uradni list, v katerem je zakon objavljen, smo prejeli pred dvema dnevoma in do zaključka redakcije odločitve še ni bilo mogoče sprejeti. Zato jo bodo Logaške novice javno objavile na oglasni deski občinske skupščine, v preddverju zgradbe na Tržaški 15 v Logatcu takoj po sprejetju.

Uredništvo

Nočno neurje

Neurej z močnim dežjem, ki je s 3. na 4. oktober divjalo v severozahodnem delu logaške občine, je povzročilo razdejanje, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši prebivalci. Narasle hudourne vode so uničile ceste, mostove in vodne propuste, zalile nekaj gospodarskih poslopij in stanovanjskih hiš. Utrgani zemeljski plazovi in nanosi peska ter zemlje in vejevja so uničili kmertijska zemljišča in pridelek na njih. Ponekod je voda odnesla tudi orno zemljo in za seboj pustila globoke jarke.

Škoda je največja na območju Rovt, Hleviš, Hlevnega vrha, Vrha sv. Treh kraljev, Lavrovca, Praprotnega brda, nekaj manjša na Medvedjem brdu in na Petkovcu. Po prvih ocenah občinske komisije, ki si je stanje ogledala v torek, 4. oktobra, je škoda za kakih 100 milijonov tolarjev. Za odpravo posledic bo potrebnih 17 milijonov za sanacijo onesnaženih kmetijskih zemljišč, 20 za sanacijo plazov in 63 za ureditev cest, mostov, prepustov in drugega.

Komisija bo pri posameznih oškodovancih ocenila škodo po sprejemu prijavi.

inž. Roman Rupnik

... (nadaljevanje s 1.strani)

Med skupnimi akcijami je bila ena prvih: delna obnova cerkve sv. Barbare. Vaščani Ravnika in drugi prebivalci KS Hotedrčica so k obnovi veliko prispevali z osebnim delom in z lesom, zelo dobrodošla pa je bila tudi denarna nabirka med verniki. Zdaj se rekonstruira in modernizira cesta, ki bo izboljšala dostop do vasi s hotenjske strani. Pričakuje se, da bo urejena cesta bistveno izboljšala pogoje za razvoj in oskrbo Ravnika. Omenjeno delo

sofinancirajo vaščani sami, občina Logatec in projekt CRPOV. Čaka pa še veliko dela in skritih želja.

Zaradi vse večjega zanimanja drugih vaščanov v krajevni skupnosti Hotedrčica, je bila sprejeta razširitev projekta CRPOV z Ravnika na vso krajevno skupnost. S tem bo več ljudi imelo priložnost; čas pa bo pokazal, če jo bodo znali izrabiti.

Vodja projekta CRPOV
Vida Šparemblek

Če ne vemo, vprašamo

Občni zbor Kabelsko distribucijskega sistema in kableske televizije Logatec je sprejel Pravila 22. marca 1994.

Pravila določajo tudi funkcijo glavnega in odgovornega urednika kableske TV ter način imenovanja.

Na primer:

20. člen

"Najkasneje v 60 dneh od konstituiranja upravnega odbora se v skladu z Zakonom o javnih glasilih z javnim razpisom izbere glavnega in odgovornega urednika".

In zdaj vprašanje upravnemu odboru KaTV: "Kdo je glavni in odgovorni urednik kableske TV v Logatcu?"

Skupina sovlagateljv v KDS

Srečanje logaških socialdemokratov

V poročilu o srečanju logaških socialdemokratov, objavljenem v sept.-okt. številki Logaških novic, nas predsednik Občinskega odbora Slavko Brenčič seznanja z dogodki pri Cajnarju in z naravnostjo SDSS.

Občinskemu odboru SDSS v Logatcu, seveda, čestitam za nove zastavke demokratičnosti, zlasti za obetajoče uveljavljanje načelnosti, pravičnosti in poštenosti, ki postavlja na prvo mesto človeka kot vrednoto.

To vsekakor!

Ali, ob branju poročila se ponujajo nekatera vprašanja.

1. Katera stranka v naši občini ne postavlja na prvo mesto človeka kot vrednoto in ne bi trdila, da ji gre za oblikovanje pravičnejših odnosov med ljudmi? - Se še spomnimo neke partije, ki je nenehno razglašala, da je "človek naše največje bogastvo" in da je treba ustvariti "medsebojne odnose, ki bodo vredni človeka"?

2. Kateri stranki v naši občini ni za parole, kot so načelnost, poštenost in javnost? - Ampak, ali ni prav na ta načela prisegala tudi neka druga partija?

3. Kaj naj pomeni to: "popolnoma novi ljudje morajo zaorati logaško politiko"? - Ali nas niso s takimi načeli pitali že junaki revolucije? - Namreč, s pokončno načelnega stališča ne bi mogel tudi noben funkcionar SDSS sedanje skupščinske oblasti kandidirati za občinsko funkcijo na naslednjih volitvah - če naj gre za "popolnoma nove ljudi".

4. Ali ne gre v osrednjem besedilu 4. odstavka poročila predsednika Občinskega odbora SDSS za malo šolo neokusnih komplimentov, če že ne za obrekovanje?

Seveda, sprašujem!

P.S. V demokraciji je dovoljeno vse, pravijo, celo spodobnost.

Marcel Štefancič, osebno

Kmetijska svetovalna služba

inž. Roman Rupnik

Agrotehnika
pridelovanja
ozimne pšenice

1. kolobar

Pšenica naj bi praviloma sledila listankam; ugodne predhodnice so krompir, enoletne metuljnice, silažna koruza, oljnice in lucerna ter črna detelja, če ju pravočasno preorjemo.

2. priprava tal za setev

Preorjemo vsaj 14 dni pred setvijo, da se zemlja dovolj sesede. Globino oranja uravnavamo glede na vrsto tal in prejšnji posevek (od 18 do 25 cm). Neposredno pred setvijo pripravimo s predsetvenikom v globini 2-4 cm sklenjeno ležišče za seme, nad njim pa rahlo mrvičasto plast zemlje, ki naj ne bo spremenjena v prah.

3. gnojenje

Ker se fosfor in kalij le malo izpirata in ker prispevata k boljšemu prezimovanju, ju v celoti zaorjemo pri predsetvenem oranju v količini: 90 - 120 kg fosforja in 120 - 160 kg kalcija. Glede na splošno oceno, da je v večini primerov na našem območju založenost zemlje s tema dvema hraniloma pičila, bomo morali kar upoštevati navedene količine gnojenja.

Za primeren jesenski razvoj posevkov in za dobro prezimitev zadostuje predsetveno gnojenje z 20 do 30 kg dušika/ha. Pri zaoravanju koruznice in pri poznih setvah odmerke dušika nekoliko povečamo. Le na zelo rodovitnih njivah, ki so v kolobarju obilno gnojene z domačimi organskimi gnojili, lahko opustimo poleg fosforja in kalija tudi predsetveno (jesensko) gnojenje z dušikom.

Primer gnojenja z NPK gnojili:

400 kg NPK 8-26-26
600 kg NPK 0-20-30
+100 kg KAN 27-0-0
500 kg NPK 6-18-36

4. setev

V Sloveniji je optimalni čas za setev pšenice od 1. do 20. oktobra. Količina semena, ki ga je treba posejati na hektar, je odvisna od kalivosti semena, absolutne teže (teža 1000 zrn) in predvidenega sklopa posevka (sorta balkan 450 do 500 kalivih zrn/m²; absolutna teža je okoli 54 g). Iz teh podatkov izračunamo potrebno količino semena:

potrebno število zrn/m² x abs. teža
setvena norma(kg/ha): -----
kalivost semena (%)

5. zatiranje plevela

Herbicide, ki so pri nas dovoljeni za jesensko rabo, smemo uporabljati pred vznikom žit ali po njem (do razvoja tretjega lista). Priporočamo škropljenje takoj po setvi s herbicidi: Dicuran forte, Tigrex, Igran 50, Tribunil 70, Arkade, Trinulan, Quartz.

Obvestilo

V okviru projekta CRPOV in občinskega plana za urejanje zemljišč smo se odločili pripraviti skupni projekt agromelioracij z naslovom "Ravnik", ki bo obsegal področje Blekovskih gmajn v Logatcu in celotno krajevno skupnost Hotedršica. S pripravljeno vlogo bomo kandidirali na republiški razpis finančnih intervencij v kmetijstvu za naslednje leto.

Zato prosimo vse zainteresirane, da do konca meseca oktobra sporoče potrebo po izboljšanju svojih kmetijskih zemljišč na sedež Kmetijske svetovalne službe, Tovarniška 3. V sporočilu je treba navesti tudi parcelne številke zemljišč. Uradne ure pisarne so ob ponedeljkih, torkih in petkih med 7. in 10., tel. pa 741-511, int. 21 - inž. Rupnik.

Po prijavi se bomo dogovorili za ogled zemljišč in popolnili vloge z vsemi potrebnimi podatki.

Lastnike zemljišč na Blekovskih gmajnah, ki so se prijavi že pred tremi leti, prosimo za potrditev prijave.

"Boš cigareto? Zakaj pa?"

Bojana Slokan

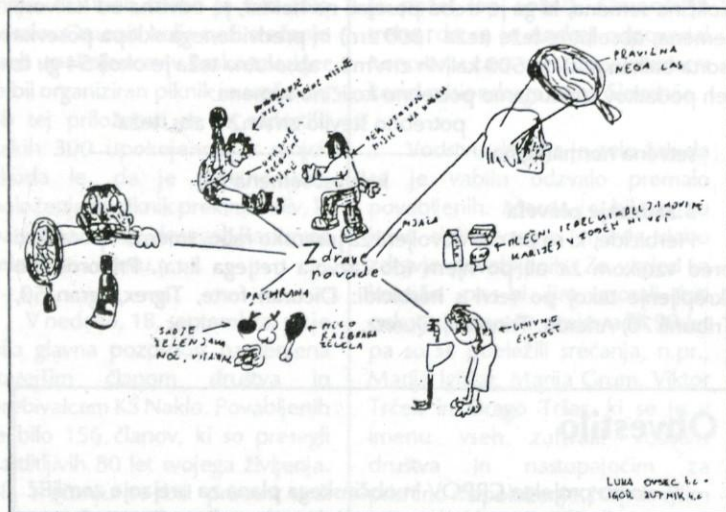
Kajenje je eden najpogostejših vzrokov obolevnosti in umrljivosti našega časa. Z vse jasnejšim ovedanjem problema se v svetu in pri nas stopnjujejo tudi prizadevanja za njegovo preprečevanje. Tako je program za preventivo kajenja poskus, da bi otrokom že v osnovni šoli celostno predstavili nevarnosti kajenja in trezno oblikovali njihova stališča proti kajenju, ob tem pa poskušali ustrezno usmeriti tudi stališča staršev in učiteljev.

Preventivni program ni nastal v osnovni šoli. Je rezultat timskega dela zdravnikov in psihologov. Nastajal je v predlanskem šolskem letu v sklopu dejavnosti Društva pljučnih bolnikov Slovenije. Pobudnica in krovna oblikovalka programa je dr. Barbara Latkovič, spec. pulmologinja. Je pa res, da je naša šola edina osnovna šola v Sloveniji, ki ta program že tretje leto poskusno izvaja. Čemu? Ponudila se je možnost, del učiteljstva pa je začutil, da so tudi tovrstni programi uresničitev naslednje zamisli: "Šola naj usposablja otroke za zdravo, odgovorno in srečno življenje".

V preventivni program so bili minulo šolsko leto vključeni učenci od 3. do 8. razreda, kar 482 otrok. Mlajši učenci v ta program niso zajeti, ker so zanje v Društvu pljučnih bolnikov že pripravili nekaj tematskih risank v ta namen.

Preventivni program v enem sklopu traja do 7 tednov; vsak teden se v eni šolski uri obdelava ena tema. Pripravljene teme obravnavajo problem kajenja z različnih vidikov. Naša šola bo v poskusnem izvajanju preventivnega programa sodelovala tri leta. Rezultati tega poskusa bodo z drugimi dejavniki vred odločilni za uvedbo programa v slovenske osnovne šole.

Ure niso zasnovane kot predavanje o (ne)kajenju. Uporabljamo načine, ki so otrokom bolj zanimivi, a zahtevajo njihovo maksimalno sodelovanje. Gre za socialne igre in igranje vlog, ki ponazarjajo življenjske situacije; sledi izdelava konkretnih stvari, npr. učinkovite reklame; ob primerni vzpodbudi tudi projektno delo najde svoje mesto v urah - npr., v nadvodnosti izdelan načrt za družbe brez kajenja.

Nazivi tem:

- Zdrave navade in razvade,
- Tobačni dim je tudi onesnaževalec okolja,
- Kajenje ogroža naše zdravje,
- Kaj pravi reklama ...
- Kajenje prinaša mnogo stroškov
- Prednosti nekajenja
- Ali boš cigareto? Zakaj pa?

Pojasnimo zadnjo temo! Gre za pogovor in vživljanje v različne vloge in situacije, v katerih je okolje (vrstniki) tisti dejavnik, ki novači kadilce med mladimi. Tipična situacija; "Odpravljam se na zabavo in sem že zelo pozna. V prosti stopim, ko so že vsi sredi pogovora, dogajanja. In zadrega je tu: kaj narediti, h komu najprej stopiti, da se bom čim prej vključila? Odločitev je resnično težka. In kaj najverjetneje naredim, da dajem videz sproščene udeleženke? Ja, nekaj vzamem v roke. In večkrat je cigareta za to najbolj primerna." V tej uri se poučimo, da so še druge poti za rešitev iz zoprne

situacije, in pokažemo načine upiranja socialnemu pritisku.

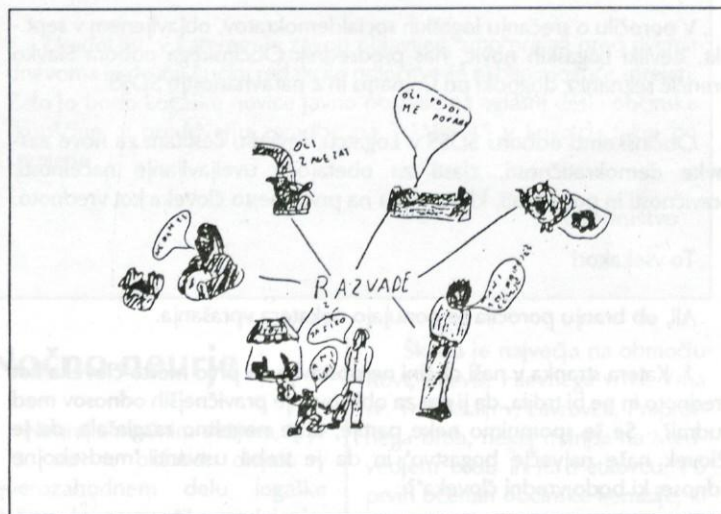
Izvajalci programa na šoli so učitelji, ki po svoji presoji vključujejo program v ure predmeta, ki ga poučujejo ali pa se odločajo za popolnoma samostojne ure. Zakaj učitelji? Nekateri zdravniki so iz pogovorov z otroki razbrali, da si otroci želijo veliko vedeti o zdravju, da pa pozitivno naravnost do zdravja želijo čutiti kot normalno vsebino življenja in dela v šoli in doma in ne le kot strokovno vsebino, ki jo podaja medicinec.

Nekaj razmišljanj o izvajanju programa, ki še teče.

Iz ankete med osmošolci o kadilski razvadi razberemo tele podatke: 68% osmošolcev nima nobene izkušnje s kajenjem, so torej nekadilci, 15% osmošolcev ima za seboj le eno izkušnjo s kajenjem. 12% osmošolcev prižge cigareto nekajkrat mesečno, 5% osmošolcev pa redno kupuje cigarete že najmanj 6 mesecev. Odgovori o starosti prve izkušnje s cigareto se grupirajo okrog 10. in okrog 14. leta starosti. Tretjina mladih je prvo cigareto dobila iz rok prijatelja.

Kaj pa starši? Kadi 49% staršev naših osnovnošolcev (19% - oboji starši, 30% - eden od staršev). Večji je odstotek staršev - kadilcev otrok iz nižjih razredov. S tem v zvezi so zanimive ugotovitve vprašalnika, ki je pokazal, da se je večina otrok (zlasti iz nižjih razredov) že pred prvo izvedbo programa zavedala škodljivosti kajenja in da je večina učencev nižjih razredov zavzela trdno negativno stališče do lastnega kajenja in izrazila nasprotovanje kajenju v javnih lokalih, kajenju učiteljev v šoli in staršev doma.

Pri učencih višjih razredov, zlasti 7. in 8., je opazna tendenca

prenašanja odgovornosti za svoje odločitve na zunanje dejavnike. Velik je namreč delež otrok, ki ne vedo, ali bodo še naprej ostali nekadilci. Tudi po izvedbi programa je stanje ostalo enako v vseh postavkah, ki zadevajo osebno odgovornost za lastne odločitve. Naš sklep je, da bo poseben poudarek potreben tistim vsebinam programa, ki odpirajo temo "Kaj lahko posameznik naredi zase, kako okrepi svojo samozavest in kako sprejme dejstvo, da sam odloča o sebi".

Z vprašalnikom smo pred izvedbo programa ugotovili, da imajo mladi najmanj oblikovana stališča do promoviranja kajenja, kar, seveda, pomeni, da so dostopni vsem tovrstnim potezam tobačne industrije. Hkrati pa imajo že izdelana neustrezna stališča tudi do podobe kadilca. Kajenje tako povezujejo z boljšim socialnim statusom v okolju ("si večji frajer, dobre cigarete dajo videz bogastva"). Priložnostno kajenje jih ne moti, prav tako ne vedo natančno, ali cigareta pomaga proti utrujenosti. Po izvedbi programa proti kajenju je postal opazen premik stališč v ustrezno smer prav na teh področjih, kjer se je izkazal kot zelo učinkovit.

Prve povratne informacije o programu že oblikujejo smernice za njegov nadaljnji razvoj. Učitelji - izvajalci programa menijo, da je takšna oblika preventivnega dela na šoli dobrodošla; zavedajo pa se, da program ni del učnega načrta in da časovno močno posega v že tako prenatrane učne ure. Opozarjajo na vprašanje direktivne naravnosti programa. Opažajo pa veliko pripravljenost učencev za aktivno sodelovanje. Niso redki primeri, ko učenci samoiniciativno opozarjajo na promocijo (ne)kajenja:

Učenci 6. razreda so opazili, da časopis Dnevnik objavlja celostranske reklame za cigarete. Odločili so se, da napišejo pritožbo in jo pošljejo uredništvu.

Mama na govornih urah pove razredničarki, da je njen sin doma pričel kampanjo proti kajenju. Povsod po hiši visijo plakati, na vratih njegove sobe pa je nalepljen velik napis "Vstop s cigareto prepovedan!"

In še utrinek z razstave likovnih in propagandnih sporočil proti kajenju: "Poljubiti kadilca je, kot bi poljubil pepelnik!"